

Til:

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

Stavanger 19.02.2019

Forslag om betydelig reduksjon i aktivitet ved Veterinærinstituttet sin avdeling i Sandnes.

Rogaland fylkeskommune, fylkesmannen i Rogaland, NHO Rogaland og LO Rogaland er blitt kjent med at det foreslås betydelig nedleggelse ved veterinærinstituttets avdeling i Sandnes (VI Sandnes).

Rogaland er det største husdyrfylket i landet med 21% av all sau, 29% av alle slakte- og avlssvin, 27% av alle verpehøner og slaktekyllinger og 17% av alle melkekyr (se vedlegg). For fjørfe er Rogaland også ledende innen avl og produksjon av livdyrkyllinger, både for eggproduksjon og slaktekylling. Rogaland er en sentral region for å nå Stortinget sitt overordnede mål om økt produksjon av mat i samsvar med befolkningsveksten i landet.

God dyrehelse og god dyrevelferd er viktig for dyrene selv, for produksjon av trygg mat av god kvalitet, og for økonomien i næringen. Husdyrnæringen i Norge har gjennom mange år samarbeidet med veterinærmyndigheter og fagmiljøer om å overvåke og bekjempe smittsomme dyresykdommer. Målet har i særlig grad vært å forebygge mot sykdommer, som også gir økonomiske tap for næringen. I dag har norske husdyr en god dyrehelse og får lite antibiotika i internasjonalt perspektiv. Dette må vi sørge for å opprettholde ved å bevare muligheter for rask analyse og overvåking i de mest dyretette områdene som i Rogaland, gjennom å opprettholde og heller øke aktiviteten til veterinærinstituttet sin avdeling i Sandnes (VI Sandnes).

Flere aktører har i de siste 3-4 år arbeidet aktivt for å øke fokuset og samhandlingen på dyrevelferd og dyrehelse i hele verdikjeden og hos offentlige aktører. Det er tatt initiativ til flere møter med ulik tilnærming til diskusjonstema med Mattilsynet, Veterinærinstituttet og Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (Høyland) i tillegg til en rekke bransjemøter. Målet med prosessarbeidet er bedre dyrehelse, dyrevelferd og verdiskapning, og vi merker en positiv utvikling i samspillet mellom offentlige utviklingsaktører, tilsynsmyndigheter og forskingsmiljøene. Mye av fokuset har vært rettet mot nettopp dyrehelse og dyrevelferd knytt til FoU-miljøa på Høyland i Sandnes. Fokus på dyrehelse er framhevet i ny FylkesROS for Rogaland, og i dette ligger også det å ha et kompetansemiljø knyttet til dyrehelse i denne husdyrtette regionen.

Veterinærinstituttet sin avdeling i Sandnes får inn dyr for obduksjon i området (Rogaland og Agder), som bøndene eller veterinærer i området ønsker undersøkt. Dette kan være enkle eller flere dødsfall i besetningen som de vil ha oppklaring på.

Dette er den generelle beredskapen i området for å fange opp mulige utbrudd av smittsomme sykdommer. Med obduksjon av dyr følger bakteriologi og patologi (organsnitt) for å komme frem til riktig dødsårsak. VI Sandnes har 400-500 obduksjoner i året.

Andre oppgaver avdelingen utfører er overvåkning av salmonella på alle fjørfe. Både slaktekylling, verpehøns og avlsfjørfe må sende inn prøver jevnlig til VI Sandnes for salmonellaundersøkelse. Dette er en landsomfattende undersøkelse som utføres i Sandnes (ca 10.000 prøver/år).

VI Sandnes utfører også blod/serumundersøkelse av enkelte sykdommer for sau, geit og storfe. I tillegg mottar avdelingen omtrent 12 000 blodprøver hvert år, samt en del avføringsprøver fra sau, storfe og alpukka for parasittundersøkelse hvert år.

I tillegg undersøker VI Sandnes resistens på geit (overvåkning, ca 150 prøver/år) og radioaktivitet (overvåkning, ca 100 prøver/år). Samlet utgjør aktiviteten VI Sandnes utfører hvert år over 22 000 prøver.

Ved eventuell nedleggelse av store deler av aktiviteten ved VI Sandnes vil beredskapen mot smittsomme dyresykdommer i regionen og landet bli sterkt svekket. Dersom obduksjonsaktiviteten skal begrenses til prosjektbasert obduksjon, eller kun obdusere dersom det er sterk mistanke for smittsomme sykdommer, vil vi ikke fange opp alvorlige sykdomsutbrudd før det er for sent. At prisen på tilfeldige obduksjoner skal betydelig opp er også uheldig for bekjempelse av smittsomme dyresykdommer.

Rogaland satser offensivt på forskning og utvikling for å styrke landbruket. I 2018 ble det åpnet et nytt biomedisinsk forskningsbygg, Sandnes Education and Research Center Høyland (SEARCH) ved VI Sandnes. Intensjonen med SEARCH er forskning, utdanning og innovasjon, og legge til rette for et bredt forskningssamarbeid for akuttmedisin og helse hvor leger og veterinærer jobber sammen. Senteret er en samarbeids- og treningsarena for forskere og fagfolk fra Universitetet i Stavanger (UiS), Stavanger Universitetssjukehus (SUS), Stiftelsen Norsk Luftambulans og Norges Miljø- og Biovitenskapelige Universitet (NMBU), og er støttet med 8 millioner kroner fra regjeringen. Å legge ned store deler av aktiviteten ved VI Sandnes virker uforståelig gitt satsingen på SEARCH i 2017/2018.

– Dette skal være et biomedisinsk senter for å drive forskning, utdanning og innovasjon. I en årrekke har veterinærer og dyrepassere jobbet ved NMBU Sandnes med en felles målsetning om å bidra til forbedret dyrehelse, hovedsakelig saue- og svinehelse. NMBU ser på SEARCH som en mulighet til å bidra i et tverrfaglig samarbeid der forskningsresultater kan ha positive konsekvenser også for human helse. Infrastruktur som laboratorier og obduksjonssaler er allerede på plass (*Helse Stavanger, 02.11.2016*).

– *Det unike med SEARCH er at human- og veterinærmedisin vil komme sammen for å få mer kunnskap, sier anestesilege ved SUS og førsteamanuensis ved UiS Nils Petter Oveland (Helse Stavanger, 02.11.2016).*

Et eksempel på forskningsprosjekt mellom fem bønder og VI Sandnes støttet av *Virkemiddel for Regional Innovasjon* (VRI Rogaland). Sitat fra rapporten fra prosjektet:

Forskning gir mer eksakt kunnskap som hjelper oss saueholdere til å konsentrere oss om tiltak vi ikke bare tror, men vet er riktige og nødvendige.

– Prosjektet har vært veldig nyttig, men det er behov for mer informasjon og kunnskap. Både klimatiske forhold, jordsmonn, sauenes melkeproduksjon, medisiner og andre ting spiller inn. Mye er dessuten forskjellig fra flokk til flokk. Gjennom et prosjekt som dette har vi som driver med sauehold, fått mulighet til å møtes og bygge nettverk. Erfaringsoverføring har stor verdi, sier en av bøndene.

Figur 1. Forskningsprosjekt støttet av VRI Rogaland, samarbeid mellom fem saueprodusenter i Rogaland og NMBU seksjon for småfesykdommer og husdyrhelse.

Samlet verdiskaping i landbruket i Rogaland er 5,6 milliarder (2014), med 6 500 årsverk på primærleddet og 3 300 sysselsette i den landbruksbaserte industrien. I tillegg kommer all aktiviteten som landbruket skaper i andre sektorer, som i den mekaniske industrien.

Den regionale næringspolitikken slår fast at Rogaland treng et aktivt landbruk både på Jæren og i andre deler av fylket for å kunne opprettholde og videreutvikle den nasjonale posisjonen som matfylke. Et aktivt landbruk er også viktig for å opprettholde levende bygder og lokalsamfunn i hele fylket, som er en grunnleggende forutsetning for å kunne få til verdiskaping og næringsutvikling innen landbruket og andre naturbaserte næringer. Den regionale landbrukspolitikken er forankret i *Regionalplan landbruk i Rogaland*.

Rogaland har et godt utviklet kompetanse- og forskningsmiljø knyttet opp mot landbruket:

- To videregående skoler med landbruksfag (Tveit og Øksnevad)
- To aktive vinterlandbruksskoler (Jæren og Ryfylke)
- Høgskolen for landbruk og Bygdenæringer (HLB på Bryne)
- Veterinærhøgskulen avd Høyland (NMBU)
- Særheim (, NIBIO, NLR Rogaland)
- Universitetet i Stavanger (hotellfag, miljøteknologi, klima)
- Norce (miljø, klima, teknologi, fôrutvikling, biogass)
- Validè – inkubator (Ipark)
- Måltidet hus (måltidsforskning, Nofima, Tine, Blue planet)
- Fôrutvikling (Skretting, Felleskjøpet, Fiskå Mølle, Cargill Aqua Nutrition)

Rogaland fylkeskommune, fylkesmannen i Rogaland, NHO Rogaland og LO Rogaland ber om at veterinærinstituttet sin avdeling i Sandnes blir opprettholdt som i dag.

Hilsen

Soveig Ege Tengesdal
Fylkesordfører

Magnhild Meltveit Kleppa
Fylkesmann

Tone Grindland
NHO Rogaland

Eirin Kristin Sund
LO Rogaland

Kopi til:
Stortingsbenken
Sandnes kommune
Samarbeidsrådet for landbruksorganisasjonene
NMBU Høyland